

IX. Ulaştırma ve Lojistik Ulusal Kongresi

24-25 Ekim 2025 | Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

<https://www.ulk.ist/>

Döviz Kuru ve Faiz Politika Kararları Türkiye'deki Dış Ticareti Nasıl Etkililiyor?

Merve Bozdemir

YL Öğrencisi,

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

dgn.mrv44@gmail.com

Özet

Dünyadaki birçok ekonomide olduğu gibi Türkiye ekonomisinde de dış ticaret dengesi, uzun yıllardır uygulanan para ve kur politikalarının yönlendirdiği temel makroekonomik göstergelerden biri olmuştur. Makroekonomik göstergeler, iktisadi temeller üzerine inşa edilmiş ve birbirleriyle sürekli etkileşim içinde olan değişkenlerden oluşmaktadır. Faiz oranları ve döviz kuru, bu göstergeler arasında dış ticaret üzerinde belirgin etkiye sahip iki unsurdur. Faiz oranlarındaki değişim, hem yatırım kararlarını hem de ithalat maliyetlerini doğrudan etkilerken; döviz kuru hareketleri, ihracatın rekabet gücü ve ithalat talebi üzerinde belirleyici olmaktadır. Bu nedenle, dış ticaret dengesinin seyrini anlamak için faiz ve kur politikalarının birlikte değerlendirilmesi zorunludur. Türkiye gibi dışa açık ve ithalata dayalı bir ekonomide, söz konusu faiz, döviz kuru, enflasyon gibi makroekonomik değişkenlerin etkileşimi, yalnızca dış ticaretin hacmini değil aynı zamanda büyüme ve istikrarı belirleyen unsurları da şekillendirmektedir. Çalışmada 1978–2024 dönemi ele alınarak, faiz oranı ve döviz kuru değişimlerinin ihracat ve ithalat üzerindeki etkileri incelenmektedir. Çalışmanın amacı, para politikası araçlarının dış ticaret bileşenlerine nasıl yansıdığını belirlemektir. Analiz kapsamında Türkiye'ye ait ihracat, ithalat, iskonto faiz oranı ve reel döviz kuru temel değişkenleri kullanılmıştır. Zaman serisi analizlerinde sırasıyla birim kök testleri, ARDL sınır testi ve Breitung-Candelon (2006) Frekans Nedensellik testi uygulanmıştır. Analiz sonucunda elde edilen bulgulara göre, kullanılan frekans nedensellik testleri, reel efektif döviz kurunun hem orta hem de uzun dönemde ihracat ve ithalat üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Buna ilaveten faiz oranı değişkeninin ithalat üzerinde orta dönemde anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmektedir. Bu bulgular, geleneksel Granger nedensellik testlerinden farklı olarak, nedensellik ilişkilerinin zamana bağlı yapısını ve duyarlılığını ortaya koymaktadır. Genel olarak çalışmada, faiz politikasının ihracat üzerindeki etkisinin oldukça sınırlı olduğu, ithalat üzerinde ise daha doğrudan belirleyici bir rol oynadığı anlaşılmaktadır. Ayrıca faiz odaklı para politikalarının dış ticaret dengesine katkısının büyük ölçüde ithalatı sınırlamaya yönelik işlediğini göstermektedir. İthalat bağımlılığının yüksek olduğu bir ekonomide faiz politikalarının sürdürülebilir bir dış ticaret dengesi için tek başına kalıcı bir çözüm sunamayacağı anlaşılmaktadır. Çalışma, Türkiye'de dış ticaret performansının güçlendirilmesi için faiz ve kur politikalarının koordineli biçimde uygulanmasının yanı sıra, üretim ve ihracat kapasitesini artırıcı uzun vadeli politikaların gerekliliğine işaret etmektedir.

How Do Exchange Rate and Interest Rate Policy Decisions Affect Foreign Trade in Türkiye?

Abstract

As in many economies worldwide, the foreign trade balance in the Turkish economy has been one of the fundamental macroeconomic indicators driven by monetary and exchange rate policies implemented for many years. Macroeconomic indicators are built on economic foundations and consist of variables that constantly interact with each other. Interest rates and exchange rates are two of these indicators that have a significant impact on foreign trade. Changes in interest rates directly affect both investment decisions and import costs, while exchange rate movements determine export competitiveness and import demand. Therefore, it is essential to evaluate interest and exchange rate policies together to understand the course of the foreign trade balance. In an open and import-dependent economy like Türkiye, the interaction of macroeconomic variables such as interest rates, exchange rates, and inflation shapes not only the volume of foreign trade but also the factors that determine growth and stability. This study examines the effects of interest rate and exchange rate changes on exports and imports over the period 1978–2024. The aim of the study is to determine how monetary policy instruments affect foreign trade components. The analysis used the main variables of Türkiye's exports, imports, discount interest rates, and real exchange rates. Unit root tests, ARDL bounds tests, and the Breitung-Candelon (2006) Frequency Causality Test were applied in the time series analysis, respectively. The findings of the analysis indicate that the real effective exchange rate has an impact on exports and imports in both the medium and long term. Furthermore, the interest rate variable appears to have a significant medium-term effect on imports. These findings, unlike traditional Granger causality tests, reveal the temporal nature and sensitivity of causal relationships. Overall, the study concludes that interest rate policy has a rather limited impact on exports, while it plays a more direct determining role on imports. It also demonstrates that interest-focused monetary policies contribute largely to restricting imports, contributing to the foreign trade balance. In an economy with high import dependency, interest rate policies alone cannot provide a permanent solution for a sustainable foreign trade balance. The study points out the necessity of coordinated implementation of interest and exchange rate policies as well as long-term policies to increase production and export capacity in order to strengthen foreign trade performance in Türkiye.

Keywords:

Interest rate, Exchange rate, Time Series Analysis, Foreign trade, Turkish Economy

